

Sdružení pro záchranu prostředí

Fráni Šrámka 35, 370 01 České Budějovice
Tel.: +420 384 971 930, fax.: +420 384 971 939
calla@calla.cz, <http://www.calla.cz>
IČO: 62536761, DIČ: CZ 62536761

Městský soud v Praze

pracoviště HYBERNSKÁ
Hybernská 18
111 21 Praha 1

V Českých Budějovicích dne 3. srpna 2015

Oznámení o uplatnění práva osoby zúčastněné na řízení pod sp. zn. 5A 106/2015 a vyjádření

Byli jsme vyrozuměni, že u vašeho soudu je pod spisovou značkou **5A 106/2015 vedeno soudní řízení žalobce Za záchranu kostela sv. Jiljí, o.s. proti žalovanému Ministrovi životního prostředí ve věci rozhodnutí o rozkladech vůči povolení průzkumného území pro vyhledávání úložiště v lokalitě Čertovka.** Náš spolek, Calla – Sdružení pro záchranu prostředí byl rovněž účastníkem zmíněného správního řízení z titulu § 70 zákona č. 114/1992 Sb. a i nám žalovaný ministr životního prostředí důvody rozkladu neuznal. Oznamujeme proto, že podle § 34 odst. 1 soudního řádu správního uplatňujeme právo osoby zúčastněné na řízení.

Zároveň zasíláme své souhlasné vyjádření k návrhu žalobce na přiznání odkladného účinku žalobě. Domníváme se, že jsou splněny důvody pro jeho přiznání tak, jak je definuje soudní řád správní a žalobě by proto měl být přiznán odkladný účinek až do skončení řízení před soudem.

Rozhodnutím Ministerstva životního prostředí ze dne 16. 10. 2014, č. j. 67691/ENV/13 773/520/13 ve spojení s napadeným rozhodnutím ministra životního prostředí ze dne 9. 4. 2015, č. j. 906/M/15 22426/ENV/15 došlo ke stanovení průzkumného území v lokalitě Čertovka, pro etapu vyhledávací, za účelem průzkumu pro zvláštní zásahy do zemské kůry, konkrétně za účelem průzkumu geologických podmínek pro možnou budoucí výstavbu hlubinného úložiště radioaktivních odpadů, ve kterém budou tyto vysoce radioaktivní odpady uloženy po stovky tisíc let.

Jedná se tedy o problematiku nanejvýš závažnou a výjimečnou, neboť s takovou rizikovou stavbou neexistují v ČR, ale ani jinde ve světě doposud žádné zkušenosti, přičemž je zřejmé, že taková stavba ovlivní životy obyvatel dotčených obcí na mnoho generací. To je přitom nutno zvažovat již nyní ve fázi povolení průzkumného území. Na jednotlivé etapy (tj. od povolení průzkumného území do případného povolení provozu samotného hlubinného úložiště radioaktivního odpadu) nelze pohlížet odděleně jako na samostatná řízení, nýbrž je nutno je vnímat jako jeden celek, na jehož konci může existovat stavba, která nemá v dějinách České republiky obdoby a jejíž rizika a nezvratné dopady na přírodu a život obyvatel lokality můžeme v současné době pouze odhadovat.

Právě z důvodu, že se jedná o naprosto výjimečnou a rizikovou stavbu, je zároveň nutno ke každé jednotlivé fázi procesu umístění hlubinného úložiště radioaktivního odpadu (včetně fáze povolení průzkumného území) přistupovat velmi obezřetně, je nutno pečlivě zkoumat, zda byly dodrženy všechny zákonné podmínky a zda se rozhodující správní orgán řádně a přesvědčivě vypořádal se všemi námitkami účastníků řízení. To se v dané věci nestalo.

Spolu s žalobcem jsme přesvědčeni, že již samotným stanovením průzkumného území na základě

neurčité a po formální stránce nevyhovující žádosti SÚRAO, které navíc odmítlo předložit konkrétní projekt geologických prací, resp. zahájením příslušných geologických prací, může dojít k negativnímu vlivu na život v lokalitě Čertovka a na místní životní prostředí a krajinu. Může být ohrožen Přírodní park Horní Střela nebo ptačí oblast Doupovské vrchy, která zasahuje západní cíp území obce Lubence, nebo mokřady v lokalitě Tis u Blatna. Zahájení příslušných geologických prací, směřujících ve svém důsledku až k možné výstavbě hlubinného úložiště radioaktivního odpadu, může samozřejmě též vést ke ztrátě či snížení pohody bydlení obyvatel v oblasti, reputace lokality co by místa pro bydlení, podnikání a k rekreaci, apod.

Zároveň je zřejmé, že přiznání odkladného účinku žalobě nemůže způsobit žádnou újmu jiné osobě. Výběr lokality a samotné vybudování hlubinného úložiště radioaktivního odpadu je dle samotného žadatele (SÚRAO) natolik dlouhodobým procesem, že přiznání odkladného účinku žalobě v řádech měsíců nemůže na samotném záměru nic změnit. Samotné úložiště se má dle informací SÚRAO stavět od roku 2050 tak, aby první transport s jaderným odpadem dorazil v roce 2065, tedy za 50 let! Provedení vlastních průzkumných geologických prací ohlašuje Správa úložišť nejdříve na jaro 2016.

Nejsme si vědomi toho, že by přiznání odkladného účinku bylo v rozporu s jakýmkoliv jiným důležitým veřejným zájmem. Zásadním veřejným zájmem je naopak to, aby u takto důležité a rizikové stavby, která se ve svém důsledku dotkne všech obyvatel ČR (rizika stavby, rizika provozu, finanční stránka věci, apod.), byly dodrženy veškeré zákonné podmínky a aby veškeré námitky všech oprávněných osob byly od samého počátku řádně vypořádány, což se dosud nestalo. Podle nás tedy naopak existuje veřejný zájem na tom, aby žalobě byl přiznán odkladný účinek a aby geologické průzkumné práce byly zahájeny teprve až poté, co nestranný soud rozhodne o tom, zda vyhovění žádosti SÚRAO bylo v souladu se zákonem.

Jestliže riziko, že přiznání odkladného účinku žalobě způsobí jiné osobě újmu, je nulové, pak je zřejmé, že výkon nebo jiné právní následky rozhodnutí MŽP ve spojení s napadeným rozhodnutím znamenají pro žalobce i pro nás nepoměrně větší újmu, než jaká přiznáním odkladného účinku může vzniknout jiné osobě.

Dovolujeme si zároveň doplnit žalobní důvody o tyto:

a) **Nezákonný postup žadatele Správy úložišť radioaktivních odpadů zastoupené GEOMIN s.r.o.**
Žadatel, Správa úložišť radioaktivních odpadů, je organizační složkou státu zřízenou Ministerstvem průmyslu a obchodu atomovým zákonem. Podle § 26 odst. 4 zákona č. 18/1997 Sb., o mírovém využívání jaderné energie a ionizujícího záření (atomový zákon) a o změně a doplnění některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „atomový zákon“) musí Správa úložišť radioaktivních odpadů vykonávat veškerou svou činnost pouze na základě ročního, tříletého a dlouhodobého plánu činností. Žádost byla podána dne 25. 9. 2013, tedy v době platnosti Plánu činnosti Správy úložišť radioaktivních odpadů na rok 2013, tříletý plán a dlouhodobý plán (dále jen „Plán činnosti SÚRAO 2013“), který byl přijat vládou usnesením č. 955 dne 20. 12. 2012. V uvedeném dokumentu, který vymezuje působnost Správy úložišť radioaktivních odpadů je uvedeno: „Strategie postupu Správy k ověření vhodnosti lokalit pro budoucí HÚ a k výběru dvou kandidátních lokalit předpokládá jednání s obcemi s cílem získání jejich souhlasu se zapojením do výběru lokality. Správa k tomuto předpokládá uzavření písemných dohod s jednotlivými obcemi. Teprve po získání tohoto souhlasu Správa podá na MŽP žádost o stanovení průzkumného území a teprve po jeho stanovení náleží obcím příspěvek jak z průzkumného území dle horního zákona, tak z jaderného účtu v souladu s novelou atomového zákona.“

V rámci svého rozkladu jsme namítali především skutečnost, že se Ministerstvo životního prostředí otázkou, zda SÚRAO byla oprávněna podat předmětnou žádost, nezabývalo, přičemž z Plánu činnosti SÚRAO pro rok 2013 výslovně vyplývá, že tak učinit nemohla. Odkázali jsme na § 26 odst. 4 atomového zákona, který umožňuje SÚRAO vykonávat svou činnost v roce 2013 toliko v intencích Plánu činnosti SÚRAO pro rok 2013. Vzhledem k tomu, že toto ustanovení nerespektovala, naplnila svým jednáním skutkovou podstatu správního deliktu podle § 41 písm. f) atomového zákona, přičemž považujeme za neudržitelné a proti smyslu právní úpravy, aby takové jednání mohlo vyústit v právně platný výsledek. Nakonec jsem upozornili na § 30 odst. 5 správního řádu, podle kterého musí každý, kdo činí úkony, tedy i SÚRAO v případě předmětné žádosti, prokázat své oprávnění. SÚRAO však takové oprávnění vzhledem

k výše uvedenému neměla. I z těchto důvodů jsme pak žádali, aby bylo rozhodnutí MŽP zrušeno.

Ministr životního prostředí se našimi námitkami zabýval pouze částečně. Především uvedl, že SÚRAO vykonává svou činnost též na základě svého statutu schváleného usnesením vlády č. 801 ze dne 10. 11. 2010, kde se v článku 3 odst. 2 uvádí, že hlavní činnosti SÚRAO vyplývají z předmětu činnosti SÚRAO, přičemž je odkázáno na § 26 odst. 3 atomového zákona, podle něhož je předmětem činnosti SÚRAO mimo jiné též příprava, výstavba, uvádění do provozu, provoz a uzavření úložišť radioaktivních odpadů a monitorování jejich vlivu na okolí. Podle názoru ministra životního prostředí podání předmětné žádosti pod tuto činnost spadá.

Co se týče dodržení usnesení vlády, odkazuje pak ministr životního prostředí na usnesení vlády č. 985 ze dne 18. 12. 2013, kterým byl postup pro vyhledání vhodné lokality pro hlubinné úložiště změněn (souhlas obcí již nebyl dále vyžadován). My především poukazujeme na skutečnost, že se ministr životního prostředí vůbec nezabýval nutností postupu podle § 30 odst. 5 správního řádu, a to přestože nám není známo, že by jím odkazovaný statut SÚRAO byl obsažen ve správním spise, a tedy, že by jím SÚRAO své oprávnění kdy prokazovala. Obdobně nebyla vypořádána námitka, že z jednání naplňujícího skutkovou podstatu správního deliktu dle § 41 písm. f) atomového zákona nemůže vyplynout právně závazný úkon vedoucí k zahájení správního řízení. Z těchto důvodů je tak třeba považovat rozhodnutí MŽP, stejně jako napadené rozhodnutí za nepřezkoumatelná pro nedostatek důvodů.

Dle našeho názoru však nemůže obstát ani samotný závěr, že SÚRAO podala žádost sice v rozporu s Plánem činnosti SÚRAO pro rok 2013, ale v souladu s předmětem své činnosti vymezené v § 26 odst. 3 atomového zákona ve spojení s článkem 3 odst. 2 statutu SÚRAO. Článek 3 odst. 2 statutu SÚRAO stejně jako § 26 odst. 3 atomového zákona totiž pouze stanovují, co je předmětem činnosti SÚRAO, nikoliv jakým způsobem má být tato činnost vykonávána. Navíc činnost SÚRAO podle § 26 odst. 3 atomového zákona má být vykonávána právě na základě plánu činnosti SÚRAO, který je zakotven v § 26 odst. 4 atomového zákona a ze systematického hlediska musí mít přednost před obecnou úpravou činnosti SÚRAO. Pokud navíc Plán činnosti SÚRAO pro rok 2013 stanovuje pro určité činnosti SÚRAO dle § 26 odst. 3 atomového zákona přísnější podmínky, pak musí mít tyto podmínky přednost před obecným vymezením činnosti SÚRAO dle § 26 odst. 3 atomového zákona. V opačném případě by podmínky obsažené v Plánu činnosti SÚRAO pro rok 2013 byly toliko obecnou proklamací a ustanovení § 26 odst. 4 atomového zákona by postrádalo smysl. Napadené rozhodnutí se tak vůbec nezabývá tím, zda byl žadatel oprávněn žádost podat. Z citované části Plánu činnosti SÚRAO 2013 výslovně vyplývá, že tak žadatel v roce 2013 učinit nemohl. Odkazujeme na § 26 odst. 4 atomového zákona, že žadatel je oprávněn vykonávat svou činnost v roce 2013 pouze v intencích výše citovaného Plánu činnosti SÚRAO 2013. Pokud je tedy žádost podána v rozporu s tímto dokumentem, jedná se zcela zjevně o porušení povinnosti vyplývající z atomového zákona, které je dle § 41 písm. f) atomového zákona možné sankcionovat. Nelze jej proto hodnotit jako legální krok k zahájení správního řízení o stanovení průzkumného území. Bylo by tak zcela proti smyslu zákonné úpravy, pokud by takové sankcionované porušení zákona mohlo vyústit v právně platný výsledek.

Na věci nic nemění ani Plán činnosti Správy úložišť radioaktivních odpadů na rok 2014 (dále jen „Plán činnosti SÚRAO 2014“), který schválila vláda dne 18. 12. 2013 svým usnesením č. 985 a na který odkazuje též Ministerstvo životního prostředí ve vypořádání naší námítky. Tento plán činnosti vymezuje totiž až činnosti žadatele pro rok 2014 a nemůže zhojit rozpor činnosti žadatele s Plánem činnosti SÚRAO 2013, protože činnost žadatele před 1. 1. 2014 vůbec neupravuje.

Podle § 21 zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České socialistické republiky, ve znění pozdějších předpisů se ministerstva ve veškeré své činnosti řídí usneseními vlády. Jelikož je žadatel organizační složkou státu zřízenou Ministerstvem průmyslu a obchodu jsou i pro něj usnesení vlády závazná. Postup v rozporu s usnesením vlády č. 955 ze dne 20. 12. 2012, kterým byl Plán činnosti SÚRAO 2013 schválen tak jen potvrzuje nezákonnost, která znemožňuje Ministerstvu životního prostředí žádosti vyhovět.

b) nezákonné vypořádání našich námitek stran nedostatků žádosti SÚRAO. V rámci řízení před Ministerstvem životního prostředí jsme namítali, že žádost SÚRAO nemůže obstát, neboť v rozporu s § 4

odst. 2 písm. e) geologického zákona neuvádí jasně a srozumitelně etapu prací, cíl, rozsah a způsob provádění prací, pro kterou má být průzkumné území Čertovka stanoveno – tedy základní informace, na základě kterých mělo Ministerstvo životního prostředí o stanovení průzkumného území Čertovka rozhodnout.

Ze žádosti o stanovení průzkumného území Čertovka není vůbec zřejmé, pro jakou etapu prací má být průzkumné území stanoveno. SÚRAO svou žádost vymezila v některých částech na etapu vyhledávací a etapu geologicko-průzkumnou, popis prací je však uveden toliko pro etapu vyhledávací. V rámci žádosti se pak volně zaměřuje vymezení etap vyhledávací a geologicko-průzkumné za etapy vyhledávací a průzkumu. Považoval jsme tedy i žádost za zmatečnou v rozporu s § 45 odst. 2 správního řádu, neboť z ní není patrné, čeho se SÚRAO domáhá.

V rozhodnutí MŽP bylo s uvedenou námitkou naloženo tak, že z celého obsahu žádosti je zcela zjevné, že jejím předmětem je pouze etapa vyhledávání. Rozporné části žádosti, dle názoru Ministerstva životního prostředí, přibližují toliko komplexní postupu průzkumu a výstavby hlubinného úložiště. Skutečnost, že Ministerstvo životního prostředí při komunikaci s účastníky řízení uvádělo řízení jakožto řízení pro etapu vyhledávací a geologicko-průzkumnou, označilo

Ministerstvo životního prostředí za své pochybení, které však údajně napravilo v rámci protokolu z ústního jednání. Aniž by se Ministerstvo životního prostředí zabývalo tím, zda uvedené pochybení nemohlo krátit účastníky řízení na jejich procesních právech, konstatovalo své přesvědčení, že toto pochybení na správnost ani zákonnost rozhodnutí MŽP nemá vliv.

S takovým vypořádáním naší námítky Ministerstvem životního prostředí jsme nesouhlasili, když s poukazem na komentovanou literaturu především upozorňovali na skutečnost, že výše uvedená zmatečnost je podstatnou vadou žádosti, pro kterou je možné řízení i zastavit. Takovou zmatečnost nelze odstranit pouze konstatováním, že ze žádosti SÚRAO vyplývá, pro kterou etapu je žádáno o stanovení průzkumného území Čertovka. Všichni účastníci řízení, musí mít po dobu správního řízení jasnou představu, k jakému záměru se mají vyjadřovat.

Z důvodu zmíněného postupu Ministerstva životního prostředí, který nevedl k odstranění nedostatků žádosti SÚRAO jsme byli zkráceni na svých právech.

Nápravu však nepřineslo ani napadené rozhodnutí, v rámci kterého ministr životního prostředí toliko konstatoval, že SÚRAO zúžila svou žádost na etapu vyhledávání na ústním jednání konaném dne 22. 5. 2014, které proběhlo za naší účasti. Ministr životního prostředí se totiž vůbec nezabýval tím, zda výše uvedeným zúžením žádosti SÚRAO až na ústním jednání jsme nebyli zkráceni na svých právech. Stejně tak opominul posoudit, zda Ministerstvo životního prostředí nemělo postupovat podle § 45 odst. 2 správního řádu a SÚRAO vyzvat k odstranění nedostatků žádosti, a tedy umožnit nám směřovat své námítky konkrétně ke skutečnému rozsahu podané žádosti SÚRAO. Pro toto nedostatečné vypořádání námitek považujeme napadené rozhodnutí za nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů a žádáme o jeho zrušení v rámci soudního přezkumu.

c) nepřezkoumatelnost rozhodnutí MŽP pro nesprávné vedení spisu správního orgánu

Již v rámci řízení před Ministerstvem životního prostředí jsme požadovali doplnit spis minimálně o podklady, na něž SÚRAO v rámci své žádosti odkazovala, přičemž tyto své požadavky jsme zopakovali též na ústním jednání.

Ministerstvo životního prostředí k těmto požadavkům uvedlo, že požadované dokumenty byly uvedeny v žádosti SÚRAO „pouze na doplnění“ a že většinu z nich je možné získat na stránkách SÚRAO. Ministerstvo životního prostředí pak nepovažuje za nutné, aby takové veřejně dostupné obsáhlé dokumenty byly součástí spisu, když je lze považovat pro účastníky daného řízení za věc všeobecně známou.

S takovým vyřízením své námítky jsme v rozkladu nesouhlasili a s poukazem na § 17 odst. 1 správního řádu, stejně jako na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 3. 2010, č. j. 1 Afs 58/2009 – 541) a požadovali jsme, aby byly do spisu zařazeny všechny písemnosti a podání vztahující se k dané

věci včetně jejich příloh, a to přestože by je nebylo možné považovat za podklady rozhodnutí MŽP.

Ministr životního prostředí však v rámci napadeného rozhodnutí dospěl k závěru, že jsme měli možnost se vyjádřit ke všem podkladům rozhodnutí, o čemž svědčí skutečnost, že v rámci svých podání podrobně tyto dokumenty komentujeme. Z odůvodnění rozhodnutí MŽP pak je, dle názoru ministra životního prostředí, patrné, jak se Ministerstvo životního prostředí vypořádalo s návrhy na provedení dalších důkazů, stejně jako na základě kterých podkladů učinilo Ministerstvo životního prostředí své závěry při poměrování veřejných zájmů.

K uvedenému především uvádíme, že se ministr životního prostředí vůbec nezabýval tím, zda vedení spisu Ministerstvem životního prostředí, kdy jeho jednotlivé dokumenty se nacházely na internetových stránkách SÚRAO, tedy subjektu, který z povahy řízení hájí odlišné zájmy ve věci a který s nimi tak mohl v průběhu řízení manipulovat, bylo provedeno v souladu s právními předpisy. V tomto ohledu je třeba shledat napadené rozhodnutí především nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů.

Je přitom zjevné, že vedení spisu neobsahujícího veškerá podání, písemnosti a další dokumenty vztahující se k předmětnému řízení, případně jejich přílohy, je v rozporu s právními předpisy, konkrétně s § 17 správního řádu. Uvedené ustanovení počítá s uchováváním dokumentů mimo spis výhradně v případech stanovených zvláštním zákonem, a to toliko z důvodu ochrany utajovaných informací či jiných informací, na něž se vztahuje zákonem uložená nebo uznaná povinnost mlčenlivosti.

Co se týče obsahu dokumentů dostupných toliko z internetových stránek, vyjadřoval se k této problematice již Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku ze dne 12. 4. 2011, č. j. 1 As 33/2011 – 58, když uvedl, že „obsah jedné a té samé internetové stránky vzhledem k povaze internetu může být – a obvykle též je – proměnlivý v čase“ (k tomu též rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 4. 2009, č. j. 1 As 30/2009 – 70, bod 28) a že „pokud tedy správní orgán nezachytí stav internetové stránky, kterou vzal v potaz pro své rozhodování, ať již tiskem nebo uložením na elektronický nosič dat, znemožní tak v podstatě správnímu soudu úkol vycházet při přezkumu rozhodnutí ze skutkového stavu, který tu by v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 s. ř. s.). Není totiž žádná záruka, že informace na určité internetové stránce budou v okamžiku soudního přezkumu odpovídat informacím, které na určité internetové stránce byly v okamžiku správního rozhodnutí“ (srov. bod 27 rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 4. 2011, č. j. 1 As 33/2011 – 58).

d) porušení práv na vyjádření se k podkladům rozhodnutí MŽP

Vzhledem k výše uvedenému a skutečnosti, že k některým dokumentům nebylo možné se dostat ani z internetových stránek SÚRAO, namítali jsme v rámci svého rozkladu též porušení svých práv na vyjádření se podkladům rozhodnutí MŽP.

Ministr životního prostředí však v rámci napadeného rozhodnutí označil naši námitku za účelovou stavíce na tvrzení, že jsme některé z těchto dokumentů v rámci svých podání podrobně komentovali.

K uvedenému v kontextu výše uvedeného nesprávného vedení spisu Ministerstvem životního prostředí odkazujeme především na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 1. 2013, č. j. 1 As 164/2012 – 54, kdy uvádí, že „důsledné respektování pravidel pro řádné vedení správního spisu je předpokladem pro naplnění práva účastníků řízení seznámit se s podklady rozhodnutí prostřednictvím nahlížení do spisu a na něj navazujícího práva vyjádřit se k podkladům rozhodnutí před vydáním rozhodnutí (§ 36 odst. 3 správního řádu).“ Už jen samotná skutečnost, že Ministerstvo životního prostředí vydalo rozhodnutí, aniž by mělo oporu v řádně vedeném spise, zatěžuje celé řízení vadou, která musí mít za následek jeho zrušení. Jelikož pak ministr životního prostředí v napadeném rozhodnutí tuto vadu nerefletoval a nevypořádal se s námitkou dostatečným způsobem, nemůže obstát v soudním přezkumu ani napadené rozhodnutí.

Skutečnost, zda jsme se nakonec k podkladům rozhodnutí „svou cestou“ dostali či nikoliv, nemůže na uvedené vadě řízení ničeho měnit. Nelze totiž předvídat, zda jsme skutečně vycházeli ze stejné verze daných dokumentů, jaké mělo k dispozici Ministerstvo životního prostředí. Například na internetových stránkách SÚRAO bylo možné ke dni podání rozkladu dohledat toliko Koncepti nakládání s radioaktivními odpady a vyhořelým jaderným palivem z ČR ve verzi z června 2001, nikoliv ve verzi z roku

2002, na kterou je v řízení odkazováno.

Navíc je třeba dodat, že na internetových stránkách žadatele ani jiných subjektů se nepodařilo dohledat usnesení vlády č. 487/2002 Sb., kterým měla být výše uvedená koncepce nakládání s radioaktivními odpady schválena, neboť na stránkách Vlády České republiky jsou evidována pouze usnesení vlády před rokem 2004. Stejně tak nebylo možné dohledat Plán činnosti a rozpočet Správy úložišť radioaktivních odpadů na rok 2014, tříletý plán a dlouhodobý plán, který měl být veden na stránkách Vlády České republiky pod číslem 1376/13. Ministr životního prostředí se však v napadeném rozhodnutí dostupností těchto dokumentů vůbec nezabýval a jen paušálně odkázal na skutečnost, že jsme blíže neurčené dokumenty v rámci svých podáních podrobně komentovali. Takové vypořádání námitek nelze považovat za přezkoumatelné. Napadené rozhodnutí by tak mělo být zrušeno a ministři životního prostředí uloženo, aby se podrobně zabýval dostupností všech podkladů rozhodnutí MŽP ve spise. Jelikož však toto není z výše uvedených důvodů možné, mělo by být zrušeno též rozhodnutí MŽP a spis doplněn tak, aby mohl být veden řádným způsobem a my se mohli vyjádřit skutečně ke všem podkladům rozhodnutí, ze kterých Ministerstvo životního prostředí vycházelo.

e) Ministerstvo životního prostředí nesprávně posoudilo váhu různých aspektů veřejného zájmu ve věci

1) posouzení veřejného zájmu hospodárnosti a efektivity nakládání s veřejnými prostředky

Již v rámci řízení před Ministerstvem životního prostředí jsme namítali, že zde existuje veřejný zájem na racionálním nakládáním s veřejnými prostředky, který by měl převážit nad zájmem na dalším průzkumu a budoucím využitím území pro hlubinné úložiště. Odkazovali jsme zejména na výsledky již provedených prací v rámci projektu GeoBariéra z let 2002 až 2005, který byly prováděny za stejným účelem, jakož i na výsledky leteckých geofyzikálních průzkumů a pozemních měření a na předběžnou studii proveditelnosti záměru (vybudování hlubinného úložiště). V roce 2012 pak byla zpracována studie Ověření plošné a prostorové lokalizace hlubinného úložiště – lokalita Blatno-Čertovka. Vzhledem ke všem výše uvedeným dokumentům, které jsme žádali doplnit do spisu, považujeme provádění dalších prací etapy vyhledávání za nadbytečné a nevhodné.

Ministerstvo životního prostředí však k dané námitce uvedlo, že není oprávněno dohlížet na hospodárnost a účelnost vynakládaných prostředků ze strany SÚRAO – tuto kompetenci má Rada SÚRAO. Navíc dosud žádné průzkumné území v lokalitě Čertovka stanovené nebylo. Dostatečnost dosud provedených prací v lokalitě Čertovka pro posouzení možnosti vybudování hlubinného úložiště v daném řízení Ministerstvo životního prostředí neposuzuje.

V rámci rozkladu jsme vyjádřili nesouhlas s uvedeným vypořádáním své námitky. Nežádali jsme, aby Ministerstvo životního prostředí provádělo kontrolu či dohled nad činností SÚRAO, nýbrž aby posoudilo veřejný zájem na vynakládání veřejných prostředků. Takový veřejný zájem 8/17 je pak třeba posuzovat již v prvotních fázích budování hlubinného úložiště. Skutečnost, že na daném území dosud nebylo průzkumné území stanovené, na věci ničeho nemění.

K veřejnému zájmu představovanému požadavkem na hospodárnost a efektivitu nakládání s veřejnými prostředky se ministr životního prostředí ztotožnil s argumentací v rozhodnutí MŽP a uvedl, že „je věcí žadatele, v jaké lokalitě, popř. v kolika lokalitách, požaduje stanovit PÚZZK za účelem zjištění vhodných podmínek pro vybudování HÚ.“ Naopak za nevhodné označil hypoteticky situaci, kdy by bylo hlubinné úložiště budováno bez řádného geologického průzkumu.

Máme však za to, že uvedený závěr ministra životního prostředí by mohl obstát toliko v oblasti soukromého podnikání, kdy je skutečně věcí soukromé osoby, jak naloží se svým rozpočtem. V oblasti veřejného hospodaření je SÚRAO vázána principy hospodárnosti, účelnosti a efektivnosti nakládání s veřejnými prostředky (tzv. zásady 3E). Výběr lokalit tak nemůže být svévolný a ignorovat stávající výsledky průzkumů i názory odborné veřejnosti na vhodnost lokality a postup SÚRAO při vypisování veřejných zakázek na průzkumy dalších lokalit nemůže být též omezen toliko rozpočtem. V případě, kdy je žadatelem subjekt veřejného práva, musí Ministerstvo životního prostředí, respektive ministr životního prostředí přihlížet též ke skutečnosti, zda nedochází ke zjevně nevhodnému využívání

veřejných prostředků, a v případě, že tomu tak je, průzkumné území nestanovit a žádost SÚRAO zamítnout.

Domníváme se tedy, že napadené rozhodnutí je založeno na nesprávném právním názoru ministra životního prostředí, a proto musí být Městským soudem v Praze zrušeno, přičemž žádáme Městský soud v Praze, aby uložil ministrowi životního prostředí, resp. Ministerstvu životního prostředí, aby se při dalším rozhodování zabýval podrobně otázkou, zda v dané věci nedochází ke zjevně nevhodnému využívání veřejných prostředků, kterýžto veřejný zájem by musel převážet nad zájmem na vymezení průzkumného území.

2) posouzení veřejného zájmu vyjádřeného v referendu obce Lubenec

Již v rámci svého vyjádření k žádosti SÚRAO o stanovení průzkumného území Čertovka jsme upozornili na výsledky místního referenda uskutečněného v obci Lubenec dne 29. 6. 2012, v rámci nichž obyvatelé obce vyslovili nesouhlas s realizací geologického průzkumu předcházejícímu vybudování hlubinného úložiště. Výsledky těchto místních referend považujeme za jasnou deklaraci veřejného zájmu, který převyšuje zájem na dalším průzkumu a budoucího využití území.

Ministerstvo životního prostředí v rámci rozhodnutí sice uznalo výsledky referend jako veřejný zájem, a to ve vztahu i ke stanovení průzkumného území Čertovka. Obec pak měla tento veřejný zájem doplnit konkrétními argumenty. Nikterak však neosvětlilo, proč tento veřejný zájem nepřevážil nad zájmem na dalším průzkumu a následném budoucím využití území co by hlubinného úložiště.

Vypořádání své námitky v rámci podaného rozkladu jsme odmítli. Právní názor Ministerstva životního prostředí o nutnosti konkretizace veřejného zájmu plynoucího z nesouhlasu obyvatel obce vyjádřeného v referendu obce Lubenec je v rozporu s judikaturou Městského soudu v Praze, kterýžto na straně 8 rozsudku ze dne 27. 6. 2013, č. j. 11 A 69/2010 – 52 výslovně odmítl požadavek na dostatečnou konkretizaci takového veřejného zájmu účastníky řízení a uložil Ministerstvu životního prostředí, aby se posouzením veřejného zájmu podrobně ve svém rozhodnutí zabývalo.

Ministr životního prostředí k uvedenému v napadeném rozhodnutí nicméně uvedl, že lze posuzovat toliko zájmy, které z povahy věci vůbec připadají v úvahu. K uvedenému veřejnému zájmu však nebylo možno přihlídnout, neboť pokud by nebylo možné z důvodu tohoto veřejného zájmu žádosti SÚRAO vyhovět, nemohla by být již lokalita nijak dále prozkoumána z hlediska její přijatelnosti pro vybudování hlubinného úložiště. Z toho důvodu pak ministr životního prostředí k veřejnému zájmu vyjádřenému obyvateli obce Lubenec v místním referendu nepřihlédl.

Uvedené vypořádání podané námitky nelze než považovat za nedostatečné, ba dokonce by bylo možné se domnívat, že se jedná o výsměch jakémukoliv posuzování veřejných zájmů při rozhodování správních orgánů.

Právě z důvodu, že zde existují zájmy, které mohou převážet zájmy na stanovení průzkumného území pro zvláštní zásahy do zemské kůry, byla v zákoně povinnost tyto zájmy poměřovat. Pokud by nebylo možné přihlídnout k žádnému veřejnému zájmu, který může převážet zájmy na stanovení takového průzkumného území jen z důvodu, že by pak takové průzkumné území nemohlo být stanoveno, potom by celý institut posuzování veřejných zájmů ztrácel na významu.

Jak jsme již uvedli výše, v rozhodnutí MŽP není posouzení uvedeného dotčeného zájmu věnována žádná pozornost. V napadeném rozhodnutí se pak ze shora uvedených důvodů vůbec k tvrzenému veřejnému zájmu nepřihlíželo. Z těchto důvodů považujeme rozhodnutí MŽP i napadené rozhodnutí za nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů, respektive za nezákonné pro nesprávný právní názor ministra životního prostředí k možnosti přihlídnout k uvedenému veřejnému zájmu. Městský soud v Praze by tedy měl napadené rozhodnutí i rozhodnutí MŽP zrušit a uložit Ministerstvu životního prostředí se námitkami všech žalobců dostatečně ve svém novém rozhodnutí zabývat.

3) posouzení veřejného zájmu na ochraně obcí, u nichž nebyl získán jejich souhlas

V rámci svého vyjádření v řízení před Ministerstvem životního prostředí jsme uvedli, že vláda svým usnesením č. 955 ze dne 20. 12. 2012, kterým schválila Plán činností SÚRAO pro rok 2013, deklarovala veřejný zájem na ochraně těch lokalit pro stanovení průzkumného území pro zvláštní zásahy do zemské

kůry, u nichž nebyl získán souhlas obcí. Tento veřejný zájem měl převýšit zájem na dalším průzkumu v lokalitě Čertovka.

Ministerstvo životního prostředí na straně 24 rozhodnutí MŽP posoudilo uvedený požadavek na souhlas s obcí se stanovením průzkumného území pro zvláštní zásah do zemské kůry jako veřejný zájem obce na jejím dalším rozvoji. Záměr vybudování hlubinného úložiště však, dle názoru Ministerstva životního prostředí, které umožňují právo obce na vlastní rozvoj omezit. K Plánu činností SÚRAO pro rok 2013 pak Ministerstvo životního prostředí uvedlo, že již byl nahrazen Plánem činnosti SÚRAO pro rok 2014.

V rámci svého rozkladu k uvedenému jsme především namítali, že Ministerstvo životního prostředí uvedený veřejný zájem vůbec neposuzovalo, a tím zatížilo řízení vadou, která by měla vést ke zrušení rozhodnutí MŽP. K relevantnosti plánu činnosti SÚRAO pro rok 2013, stejně jako Politiky územního rozvoje 2008 jsme odkázali na rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 27. 6. 2013, č. j. 11A 69/2010 – 52, ve kterém bylo dovozeno, že zájem státu je třeba dovozovat z právních předpisů a koncepčních dokumentů, které deklarují zájem státu pro určitý časový úsek. Na podporu svých tvrzení jsme dále odkázali na stranu 7 publikace SÚRAO „Hlubinné úložiště radioaktivních odpadů a vyhořelého jaderného paliva“, dostupné na stránkách SÚRAO, kde se uvádí, že „průzkum lokality neproběhne bez souhlasu obcí a projednání příslušných detailů.“

Ve vztahu k rozlišování výběru lokality a stanovení průzkumného území pro zvláštní zásahy do zemské kůry jsme odkázali na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 12. 2010, č. j. 7 As 70/2009 – 190, podle kterého má Ministerstvo životního prostředí posuzovat též zájmy na následném využití území. Stejně tak odkázali na Politiku územního rozvoje 2008, podle 10/17 které má být výběr lokalit pro realizaci hlubinného úložiště do roku 2015 za účasti dotčených obcí, přičemž tuto účast nelze vykládat toliko jako účastenství v řízení, jinak by požadavek vyslovený v Politice územního rozvoje 2008 byl obsoletním.

Ministr životního prostředí k tomuto zopakoval, že plán činnosti SÚRAO pro rok 2013 byl nahrazen plánem činnosti SÚRAO pro rok 2014, který požadavek na souhlas obce již neobsahuje. Obce mají v rámci řízení práva účastníka řízení, nikoliv právo veta. Ministerstvo životního prostředí v podle ministra životního prostředí dostatečně posoudilo uvedený veřejný zájem, když dospělo k závěru, že na základě tohoto nesouhlasu nelze zamítnout žádost SÚRAO, neboť by tím zmařila možnost provést uvedené geologické práce. K Politice územního rozvoje 2008 uvedl ministr životního prostředí toliko, že předpokládá výběr dvou nejvhodnějších lokalit pro realizaci hlubinného úložiště již v roce 2015.

Považujeme vypořádání své námitky za nedostatečné, a to jak ve vztahu k Plánu činnosti SÚRAO pro rok 2014, který nepovažujeme pro věc za relevantní (viz výše), tak ve vztahu k veřejnému zájmu uvedenému v Politice územního rozvoje, kdy ministr životního prostředí toliko uvedl to, co jsme tvrdili v rámci svého rozkladu rovněž, aniž by doplnil jakékoliv úvahy, které ho vedly k závěru, že vzhledem k uvedenému předpokladu Politiky územního rozvoje 2008 je nutné námitku odvolatelů zamítnout a veřejným zájmem v ní obsaženým se nadále nezabývat. Z tohoto hlediska nelze než považovat napadené rozhodnutí, stejně jako rozhodnutí MŽP, za nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů.

4) posouzení veřejného zájmu na ochraně přírody a krajiny

Od samého počátku upozorňujeme na nedostatky žádosti stran vlivů na životní prostředí. Namítali jsme například, že v rámci žádosti není posouzen vliv záměru ani Přírodní park Horní Střela nebo na ptačí oblast Doupovské vrchy, která zasahuje západní cíp území obce Lubence, nebo mokřady v lokalitě Tis u Blatna.

Ministerstvo životního prostředí na straně 23 a 24 rozhodnutí MŽP uznalo veřejný zájem na ochraně přírody a krajiny v souvislosti s lokalitou Přírodního parku Horní Střela nebo přírodní rezervace Blatenský svah, zohlednění těchto zájmů však ponechalo na odpovědném řešiteli projektu geologických prací. Vzhledem k velikosti průzkumného území Čertovka a k velikosti povrchové části hlubinného úložiště (aniž by vysvětlilo vztah těchto parametrů) však neshledalo existenci chráněných lokalit za důvod pro zamítnutí žádosti SÚRAO. Na straně 26 pak Ministerstvo životního prostředí dokonce konstatovalo, že průzkumné území je právní institut, který sám o sobě nemůže fyzicky zasáhnout do ochrany přírody a krajiny v daném území.

V rámci svého rozkladu jsme s uvedeným závěrem Ministerstva životního prostředí nesouhlasili a odkázali na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 12. 2010, č. j. 7 As 70/2009 – 190, podle něhož má Ministerstvo životního prostředí posuzovat dle § 4a odst. 6 geologického zákona též veřejný zájem na následném využití území. Z uvedeného je tak patrné, že má posuzovat také veřejný zájem s ohledem na prováděné geologické práce, které budou následnému využití území předcházet a nikoliv toto posuzování přenechávat na řešení v rámci projektu geologických prací.

Ministr životního prostředí odmítl naši námitku jako bezpředmětnou, neboť geologické práce na stanoveném průzkumném území nebudou spojené se zásahem do pozemku. Bez dalšího odůvodnění se pak ministr životního prostředí vyslovil tak, že nyní nelze učinit závěr o tom, že by veřejný zájem na ochraně zvláště chráněných území přírody a krajiny mohl být důvodem pro zamítnutí žádosti SÚRAO. Uvedené vypořádání námítky stran veřejného zájmu, který má primárně Ministerstvo životního prostředí chránit, považujeme za zcela nedostačující, neboť z něj není patrné, na základě jakých úvah a myšlenkových pochodů dospěl ministr životního prostředí k uvedenému závěru, že by zájem na ochraně zvláště chráněných území, živočichů a rostlin neměl převážet zájem na dalším průzkumu a využití území. Skutečnost, že nebudou prováděny práce spojené se zásahem do pozemku, je v dané věci irelevantní, neboť průzkumné práce mohou biotopy a chráněná území ovlivnit též jinak, než fyzickým zásahem, například rušností, prašností a dalšími imisemi. Vzhledem k těmto skutečnostem považujeme napadené rozhodnutí za nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů a žádáme Městský soud v Praze, aby napadené rozhodnutí i rozhodnutí MŽP zrušil a ministra životního prostředí, respektive Ministerstvo životního prostředí zavázal tím, aby se při svém dalším rozhodování veřejným zájmem na ochraně přírody a krajiny pečlivě zabývali a své závěry stejně pečlivě a přesvědčivě odůvodnili.

5) posouzení veřejného zájmu na dodržování zásad činnosti správních orgánů

V rámci řízení před Ministerstvem životního prostředí jsme namítali s ohledem na dodržování ustanovení § 26 odst. 4 atomového zákona a Plánu činnosti SÚRAO pro rok 2013 porušení základních zásad činnosti správních orgánů ze strany SÚRAO již při podání samotné žádosti o stanovení průzkumného území Čertovka. Zájem na dodržování základních zásad činnosti správních orgánů přitom považujeme za veřejný zájem.

Z rozhodnutí MŽP však nebylo zřejmé, jak se Ministerstvo životního prostředí s posuzováním tohoto veřejného zájmu vypořádalo. Ministerstvo životního prostředí toliko uvedlo, že s ohledem na Plán činnosti SÚRAO pro rok 2014, který nepočítá s uzavřením dohody s obcemi, nevidí právní důsledky podání žádosti SÚRAO v souvislosti s usnesením vlády č. 955, kterým byl schválen Plán činnosti SÚRAO pro rok 2013.

V rozkladu jsme namítali nepřezkoumatelnost takového vypořádání naší námítky, přičemž jsme poukazovali na skutečnost, že relevantní v okamžiku podání žádosti SÚRAO byl toliko Plán činnosti SÚRAO pro rok 2013, přičemž Plán činnosti SÚRAO pro rok 2014 ani usnesení vlády, kterým byl schválen se nikterak vůči již podaným žádostem SÚRAO nevymezuje.

Ministr životního prostředí nicméně uvedený veřejný zájem odmítl s tím, že SÚRAO není orgánem veřejné moci, na kterého by se měly základní zásady činnosti správních orgánů vztahovat. Z těchto důvodů podanou námitku jako nedůvodnou odmítl. Nemůžeme ale souhlasit se závěrem, že se na SÚRAO nevztahují základní zásady činnosti správních orgánů. SÚRAO je organizační složkou státu, která stát ze zákona zastupuje v řízení o stanovení průzkumného území pro zvláštní zásahy do zemské kůry v souvislosti se zřízením hlubinného úložiště. Jelikož se na stát jakožto představitele veřejné moci základní zásady činnosti správních orgánů nepochybně vztahují, je vyloučeno, aby si mohl stát ustanovit zástupce a tím se povinnosti dodržovat uvedené zásady zbavil. SÚRAO tedy byla povinno dodržovat základní zásady činnosti správních orgánů, mimo jiné též zásadu zákonnosti. Při podávání žádosti o stanovení průzkumného území pro zvláštní zásahy do zemské kůry však uvedenou zásadu nedodrželo, když jednalo v rozporu s tehdy platným a účinným Plánem činnosti SÚRAO pro rok 2013, a tudíž i v rozporu s § 26 odst. 4 atomového zákona.

Ministerstvo životního prostředí tedy založilo svůj závěr uvedený v napadeném rozhodnutí na nesprávném právním posouzení otázky, zda se na SÚRAO povinnosti dodržovat základní zásady činnosti správních orgánů vztahuje či nikoliv. Z toho důvodu je potřeba napadené rozhodnutí pro

nezákonnost zrušit.

Calla – Sdružení pro záchranu prostředí tedy vyjadřuje plnou podporu návrhu žalobce, aby bylo rozhodnutí ministra životního prostředí ze dne 9. 4. 2015 č. j. 906/M/15 22426/ENV/15 a zrušeno aby bylo i Rozhodnutí Ministerstva životního prostředí ze dne 16. 10. 2014, č. j. 67691/ENV/13 773/520/13.

Jménem Calla – Sdružení pro záchranu prostředí

Edvard Sequens
předseda sdružení